

Suomen metsäsektorin kilpailukyky: näkömyksiä

Lauri Hetemäki

*Metsäalan strateginen ohjelma kilpailukykykysely, ohjausryhmän kokous
18.6.2009, TEM, Helsinki*

Suomen metsäalan kilpailukykytekijät

Kilpailukyvyyn muodostavat tekijät:

1. Tuotteiden ja palveluiden kustannusrakenne
 2. Tuotteiden ja palveluiden laatu
 3. Valuuttakurssit ja politiikka
- Osa kilpailukykytekijöistä on yritysten hallinnassa, osa ei (mm. valuuttakurssi, korko, energia- ja ilmasto-politiikka)

Kustannusrakenne

- ❑ Metsäteollisuuden tuotantokustannukset ovat Suomessa rakenteellisesti korkeammat kuin keskimäärin kilpailijamaissa
- ❑ Radikaalia muutosta kustannusrakenteeseen ei yritysten ja julkisen vallan toimilla ole todennäköisesti mahdollista saada aikaan tulevan 5-10 vuoden aikana
- ❑ Tämä ei tarkoita etteikö näitä toimi kannattaisi tehdä, mutta odotukset niiden vaikutuksista pitää olla realistiset (yritysten rakennejärjestelyt, uudet tuotteet, metsänhoito, valtion tuet)
- Suomen erityinen vahvuus ei ole kustannuskilpailukyvyssä nykytuotteissa
- Kotimarkkinatuotteilla ei ole kuljetuskustannushaittaa ja on usein muitakin etuja

Metsäteollisuuden kustannusrakenne 2006

	Massa- ja paperi, %	Puutuoteteol., %
Puuraaka-aine <i>kantoraha</i>	13,4 3,6	28,3 19,8
Energia <i>sähkö</i>	9,6 5,7	2,9 1,4
<i>Yhteensä</i>	23	31,2
Muut raaka-aineet	24,2	23,0
Työvoima	13,1	15,9
Muut kustannukset	30,6	26,0
Poistot	9,2	4,0

Lähde: Metsäsektorin suhdannekatsaus 2008-2009, Metla

Tuotteiden ja palveluiden laatu

Yleistäen:

1. Kilpailukyky näyttäisi olevan sitä parempi, mitä pitemmälle jalostettuja tuotteet ovat (kuluttajapakkaukset ja hygienia tuotteet, puusepäntuotteet, jne.)
 2. Erityisen hyvään raaka-aineeseen perustuvalla tuotteella mahdollisuus laatulisään (esim. puutuoteteollisuuden tuotteet)
 3. Mitä suuremmassa määrin tuote tai palvelu on sellainen, mitä ei voida kopioida muualla, sitä kilpailukykyisempi (uniikkisuus)
- Missä määrin voidaan lisätä palveluita tuotteisiin ja tätä kautta parantaa kilpailukykyä?
- Missä määrin uusilla liiketoimintakonsepteilla voidaan lisätä kilpailukykyä (esim. energia)?

Mihin fokusoida selvitystä?

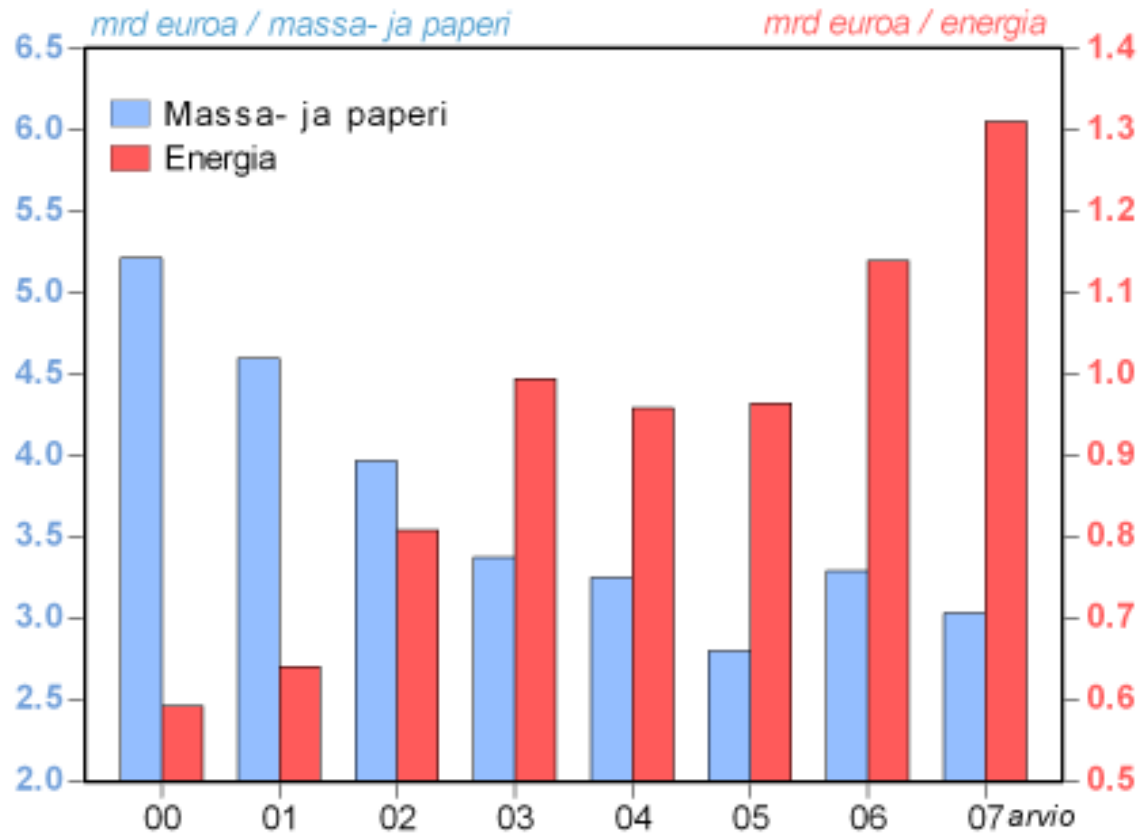
1. Tilastot nykytilanteesta ja tämän vuosituhannen kehityksestä (kustannusrakenne Suomi vs. kilpailijamaat)
2. Arviot kustannusrakenteen kehityksestä 2020
3. Globaalit muutosajurit ja niiden vaikutus (kysyntä-tarjonta, politiikka, Itämeren alueen kehitys, arvot)
4. Uudet tuotteet ja rinnakkaistuotteet (energia)
Suomessa
5. Palvelut ja liiketoimintakonseptit
6. Tuotteiden ja palveluiden arvo, ei fyysinen määrä
7. Puuston laatu, ei määrä

Näkökulma: metsäalan toimialat laajasti

1. Nykyinen metsäteollisuus
2. Energiateollisuus
3. Matkailu- ja virkistyspalvelut

Suomen massa- ja paperiteollisuuden ja energiatuotannon jalostusarvo vuosina 2000–2007a

Paperi
skaala

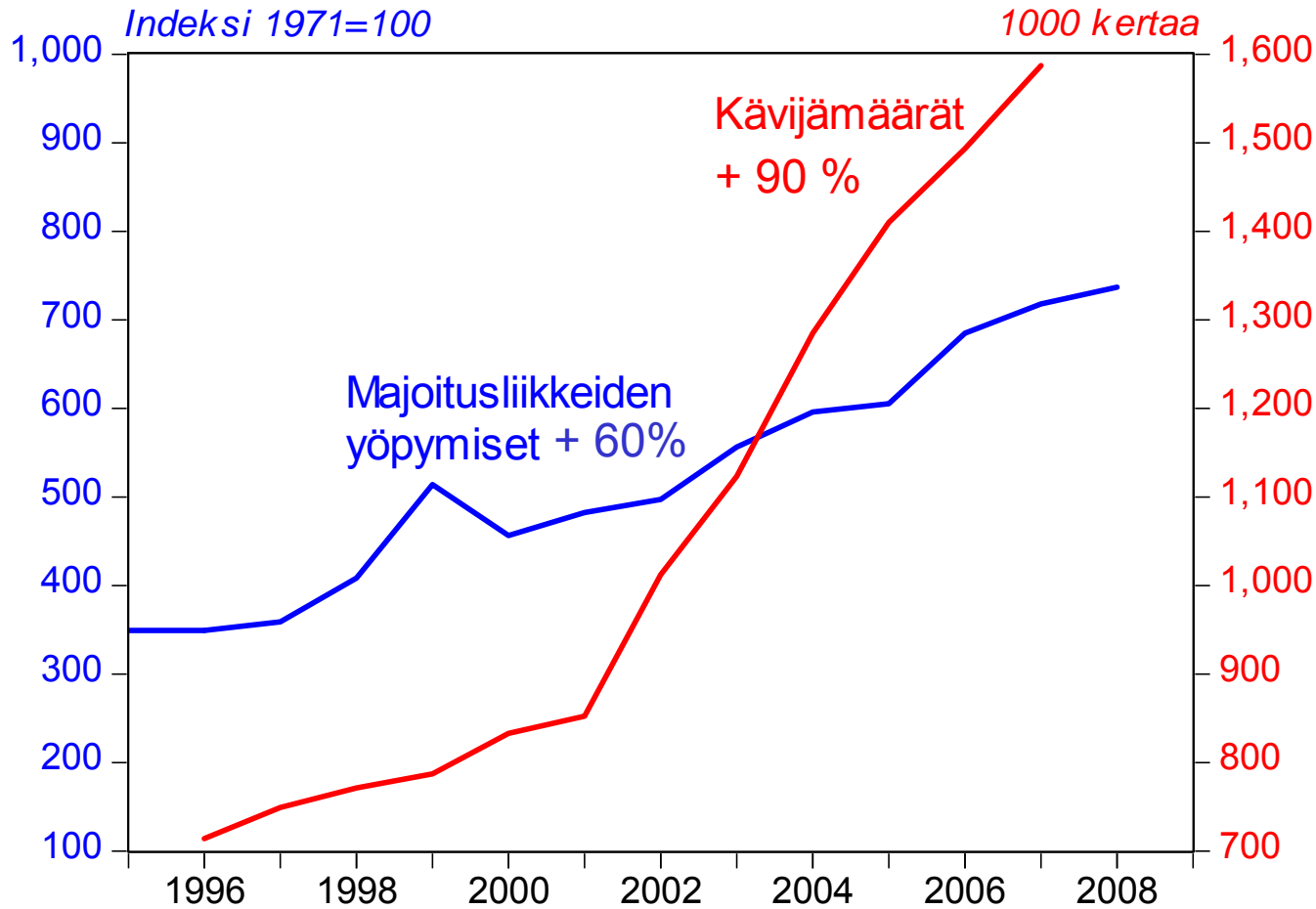

Energia
skaala

- **Massa- ja paperiteol. jalostusarvo on laskenut 42 % vuodesta 2000 vuoteen 2007**
- **Energiateollisuuden jalostusarvo on noussut 122 % vuodesta 2000 vuoteen 2007**

Lähde: Hetemäki, L. Puu energiaksi vai paperiksi, BioEnergia -lehti, 6/2008

Kansallispuistojen käyntimäärien ja majoitusliikkeiden yöpymisten kehitys Suomessa 1995-2008

Tilastot: Metsähallitus ja MEK

Johtopäätökset

- Laajasti ollaan sitä mieltä, että Suomen metsäala on rakennemuutoksessa, josta on nähty vasta ensiaskeleet
- Laajasti ollaan sitä mieltä, että muutoksia täytyy tehdä ja uudistua
- Laajasti ollaan sitä mieltä, että Suomen kilpailukyky ja vahvuus ovat osaamisessa, koulutuksessa ja T&K:ssa
- Kilpailukyky halutaan rakentaa uudelle pohjalle
- Tämä tarkoittaa, että asioita pitäisi tehdä metsäalalla osin eri tavalla kuin aiemmin
- Teemmekö?